

A láthatatlan láp

A vadul terjeszkedő Auchan áruház megsemmisíteni készül egy csodálatos természeti értéket a Természetvédelmi Főhatóság aktív segítségével.

A Dunakeszi-lápot Pest északi határában találjuk Dunakeszi alsó szomszédságában. Korábban a Gödöllői-dombság peremvidékétől egészen a Duna vonaláig húzódott az a buckákkal tarkított összefüggő homokvidék, amelyet mocsaras, lápos területek, üde rétek, lassú folyású síkvidéki patakok és az ezeket övező galériaerdők színesítettek. A Rákosok néven ismert vidék eredeti természetes életközösségeit a buckákon homoki gyepek, míg a buckaközi vizes mélyedésekben buja növényzetű mocsarak és lápok adták.

dik, és Vácnál meg is szűnik. A homokdombos vidék magas terasszal zökken le a Duna sík, ártéri szintjére. A teraszban lévő talajvizek a teraszperemen sokfelé, így Pest északi határában is a felszínre fakadnak évezredek óta. Az egyenletes, biztos vízellátás olyan állandó vízi lápokot hozott létre, amelyekben a századok folyamán jelentős tőzegréteg képződött. A homokbuckás vidék magasabb részeinek, száraz pusztagyepeinek és a buckaközi mélyedések vizes élőhelyeinek változó együtteséből a Duna–Tisza közén is csupán hírmondó maradt, hát még milyen ritkaság a sokkal sűrűbben lakott Pesti-síkon, Budapest és Vác között. A kevés megmaradt természeti kincs egyik gyöngyszeme a dunakeszi lápvidék, amelynek zsebkendőnyi területére most szemet vetett egy terjeszkedő hipermarket.

A tőzegráfrányos láp kiterjedése légi fotón. A körberajzolt lápterület kijelölése a Duna–Ipoly Nemzeti Park szakvéleménye alapján történt

A mozaikos, pusztafoltos-lápos, helyenként szikes-pusztás táj vegetációjának kialakulásában meghatározó szerepe volt a régió különleges természetföldrajzi adottságainak. A táj a kiskunsági homokvidék folytatását jelenti észak felé, amely Pesttől északra már beszorult a Duna és a Gödöllői-dombsvidék közé, egyre keskenye-

dik, és Vácnál meg is szűnik. A homokdombos vidék magas terasszal zökken le a Duna sík, ártéri szintjére. A teraszban lévő talajvizek a teraszperemen sokfelé, így Pest északi határában is a felszínre fakadnak évezredek óta. Az egyenletes, biztos vízellátás olyan állandó vízi lápokot hozott létre, amelyekben a századok folyamán jelentős tőzegréteg képződött. A homokbuckás vidék magasabb részeinek, száraz pusztagyepeinek és a buckaközi mélyedések vizes élőhelyeinek változó együtteséből a Duna–Tisza közén is csupán hírmondó maradt, hát még milyen ritkaság a sokkal sűrűbben lakott Pesti-síkon, Budapest és Vác között. A kevés megmaradt természeti kincs egyik gyöngyszeme a dunakeszi lápvidék, amelynek zsebkendőnyi területére most szemet vetett egy terjeszkedő hipermarket. Természetvédelmi szempontból a területet a '90-es évek elején tárták fel a botanikusok, és ekkor még megvolt a lehetősége annak, hogy a Káposztásmegyertől tartozó lápvilág, a vízmű környéki homokbuckák és a dunakeszi Székes-dűlő környéki lápfoltok egységes természetvédelmi területet alkossanak. 1998 első félévében az M0-ás út építése miatt a táj jelentős részén a gyepeket és lápréteket beszántották, a bokorfüzeseket, fűz-, nyárli- geteket kivágták, a növényzetet az itt élő állatokkal együtt felégették. A vizes élőhelyek közül a gigantikus természetrombolás elől csupán a dunakeszi tőzegtavak menekültek meg, amelyekből néhány méternyire megálltak a bulldózerek. A dunakeszi tőzegtavak területén az 1950–60-as évek tőzegtányászata egy tóháló-

A becslések szerint a több tízezernyi haraszt eszmei értéke elérheti a 100-150 millió forintot

találnak maguknak a bokorlakó és erdőlakó fajok, sőt egyes ragadozó madárfajok is. Magyarország mintegy 265 fészkelő madárfajából ötven faj állandó vagy időszakos jelenléte bizonyított ezen a lapon.

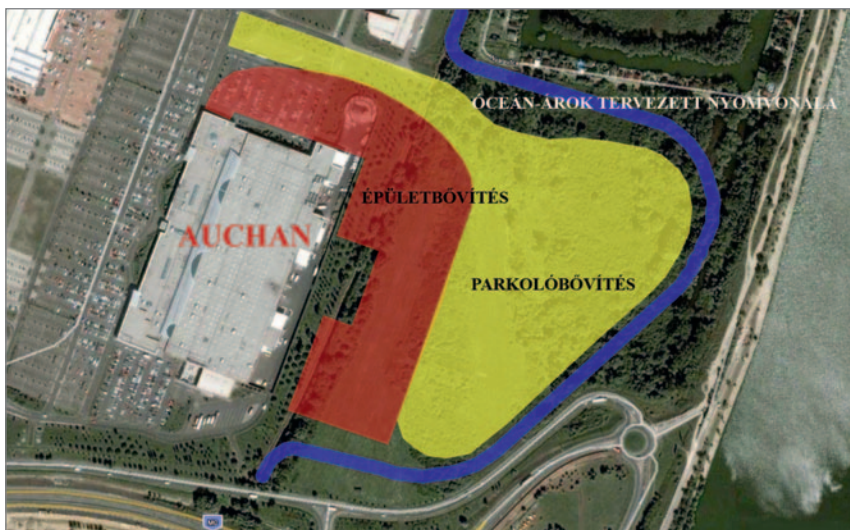
A Dunakeszi-láp az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség szerint nem létezik, a hivatal bürokratái semmi akadályát nem látják annak, hogy a lăpvilág helyén autóparkoló létesülhessen egy hipermarket terjeszkedése nyomán. A főhatóság számára láthatatlan a Dunakeszi-lăp annak ellenére, hogy természeti értékeit hangsúlyozták és fennmaradása mellett érveltek nemzetközi hírű független szakteknitelyek,

zatot eredményezett, melynek szárazulatait utóbb kifarcellázták, így jött létre egy lagúnaváros, amely ma üdültelepként működik. A lăp érintetlen tőzegrétegen telepedett meg a sokezernyi tőzegpáfrány, amely arról nevezetes, hogy tőzegjelző növény – olyan helyeken él csak, ahol tőzegképződés folyik, illetve tőzeges a talaj.

A területet különben fás növényzet uralja: fehér és törékeny fűz, fekete nyár, a széleken szürke és fehér nyár, a cserjeszintben leggyakoribb a rekettyefűz, de van kutyabenge és veresgyűrűsöm is. A ligetes-fás növényzet alatt gazdag lăgyszárú növényzet él.

A mozaikos, maradványjellegű lăpterület rendkívül faj- és egyedgazdag állatvilágnak ad otthont. A két nagyobb kiterjedésű lăptó

között időszakos összekötő csatornák biztosítanak kapcsolatot. Ezek a járatok főleg a tavaszi, kora nyári időszakban nyílt vízfelszínrel rendelkeznek, ezáltal szaporodási és tartózkodási helyül szolgálnak több kétéltű- és hüllőfajnak is. A kétéltűek számára ez az egyetlen potenciális szaporodóhely, sőt telelőhely is a környéken. Hüllők esetében a legjelentősebb természetvédelmi értékkel a mocsári teknős, hazánk egyetlen őshonos teknősfaja bír. Ennek a hüllőfajnak az előfordulása nemcsak a kielégítő táplálékbázishoz, hanem a megfelelő talajszerkezeti adottságokkal rendelkező szaporodási területhez is köthető. A tavak környéki változatos vegetáció kiemelt ökológiai jelentőségű a madárvilág számára, hiszen kis területen belül különféle fészkelőhelyeket és kellő mennyiségű táplálékot

a Duna–Ipoly Nemzeti Park és a Büki Nemzeti Park Igazgatóságai által kirendelt újabb és újabb szakértők. A főhatóság megfellebezhetetlen határozatának indoklásakor egy igazságügyi szakértő súlyos tévedésen alapuló véleményére hivatkozik, és teljesen jogoszerűnek és helyénvalónak tartja szakértői szerepét egy példátlan természetkárosítás előkészítésében.

De vajon tehetnek-e egyáltalán valamit a természeti értékekért felelősséget érzők a perrel fenyegető „természetvédelmi” főhivatallal, és egy multinacionális céggel szemben? Az egyetlen esélyt az egyének és civil szervezetek összefogása adhatja egy örökbecsű érték, a Dunakeszi-lăp megmentéséért.

Az épületbővítés és a 2800 helynyi parkoló megépítése mellett az Óceánárok-patakot (kékkel jelölt rész) is át akarják vezetni a lăpon. Jelenleg ez a vízfolyás vezet a Mogoródi-patakba Dunakeszi tisztított szennyvizét, így a meder áthelyezése végzetes lenne a lăp élővilágra

Dr. Kriska György, Dr. Szollát György